

Moskwa zmienia stanowisko wobec Polski

NARUTOWICZ WYBRANY PRYZYDENTEM PO ZACIĘTEJ WALCE W ZGROMADZENIU NARODOWYM

Otrzymał 289 głosów przeciw swemu oponentowi Zamojskiemu, który otrzymał 227

owacje w Warszawie na cześć nowego prezydenta. — Prawa idzie ławą i rozpoczyna pogłoski o jego rezygnacji

WARSZAWA, 9 grudnia. (Associated Press). — Gabyriel Narutowicz, minister spraw zagranicznych, został dzisiaj obrany prezydentem przez Zgromadzenie Narodowe.

Odbyło się pięć głosowań, zanim zdobył on wymagany większość głosów. Dopiero w czwartym balocie Narutowicz wysunął się naprzód. W piątym i ostatnim zdobył 289 przeciw 227 p. Zamojskiego, został prezydentem w Warszawie.

W trzecim balocie Zamojski stał na przedzie mając 228 głosów. Narutowicz, który jest krewnym Marszałka Półskiego, otrzymał po wyborach wielką owację od zebranych przed gmachem sejmowym. Kontr-demonstracje urządził jednocześnie encydey na cześć Zamojskiego dowodząc, że otrzymał on większą ilość w wyborach głosów polskich.

Na pogłoski, że możliwa jest rezygnacja Narutowicza.

Gabyriel Narutowicz, wchodził do składu gabinetów w Polsce od r. 1920, kiedy w czerwcu tego roku premier Grabski, oddał mu tekę ministra robót publicznych. Na tym stanowisku pozostaował za rządów Witosa i Ponińskiego. Razem ze Skirmuntem brał udział w konferencji genueńskiej, gdzie odznaczył się, jako energiczny, przewidujący i zdecydowany woli dyplomata. Gdy utworzono rząd po ustąpieniu Ponińskiego, gabinet Słiwskiego, Narutowicz został mianowany ministrem spraw zagranicznych. Rząd Słiwskiego trwał dwa dni, ale następny premier prof. Nowak, Narutowicz na stanowisku pozostał.

Narutowicz był jednym z autorów i podpisał umowę wojskową Polski z Małą Ententą, na sekretnej konferencji w Marlenbade (Czechy) w sierpniu tego roku. Był delegatem również na konferencję rozbrojeniową państw Bałtyckich. Ostatnio zaś znakomicie pokierował polityką Polski odnośnie kwestii ograniczenia zbrojeń Rosji i Polski na konferencji w Moskwie.

Prasa endecka nazywa Narutowicza radykałem. W rzeczywistości nie należy on do żadnej partii.

Prawica nie mogła strawić, że objął on tekę ministra spraw zagranicznych po Skirmuncie, a tymbarndziej, że na tym stanowisku Narutowicz okazał się wybitnym dyplomata.

BULGARJA ŻĄDA PRZYWRÓCENIA JEJ PRAWA PRZYMUSOWEGO ZACIĄGANIA DO ARMII

SOFIA, 9 grudnia. — Rząd bułgarski polecił premierowi Stambuljenskiemu, który bierze udział w konferencji pokoju w Lozannie, ażeby podniósł kwestię przywrócenia Bułgarii przymusowego zaciągania swoich obywateli do szeregów wojskowych. Rząd przytacza opinie przedstawicieli państw zagranicznych w Bułgarii, jak również wybitnych polityków bułgarskich, którzy stwierdzają, że rząd bułgarski nie jest w możności w najmniejszym stopniu utrzymać porządku w kraju bez przymusu ze służby wojskowej. Na dowód rząd bułgarski przytacza ostateczną rewolucję w okręgu Kistendi, gdzie przeciwnicy rządu przy pomocy zwolenników autonomii Macedonii, zajęli miasto okręgu i ustąpił dopiero przed przeważającymi siłami rządu.

Faszyści meksykańscy ostrzegają przed Obregoną

VERA CRUZ, 9 grudnia. — Przywódcy faszyzmu meksykańskiego ostrzegają dzisiaj przed Obregoną, aby wywrzeli ze swego programu rządowego ideę bolszewicką, które zostały narzucone prezydentowi Obregonowi przez jego radykalnych przyjaciół.

Cztery osoby zabite w eksplozji

SCRANTON, Pa., 9 grudnia. — Cztery osoby zostały zabite, a kilkanaście ciężko rannych, skutkiem eksplozji w fabryce poizolacji w pobliżu Dupont, Pa. 7 mil na południe od Scranton. Siła wybuchu była tak wielka, że dała się odczuć w Gardendale, odległym 25 mil od miejsca wybuchu.

OMAL NIE STRASZLIWA KATASTROFA

WESTFIELD, N. J., 9 grudnia. Dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności nie przyszło do straszliwej katastrofy najeżdżania na pociąg wielkiego wozu pożarnego, który w kilka sekund sekund po przejeździe pociągu przez rampę, wypadł na tor kolejowy po wyłamaniu zapór. Sześć wozów pożarnego przejeżdżało, że wóz pożarny na pierwszeństwo przy przejeżdżaniu ramp kolejowych, pedził w najwyższym pedzie. Strażnik na rampie słysząc alarmujące dźwięki wozu po żarnego i nadchodzący pociąg, zamiast zatrzymać pociąg spuścił zapory. Tylko dzięki szczęśliwemu zbiegowi okoliczności należy zawdzięczać, że nie przyszło do straszliwej katastrofy, której ofiarą mogło paść dziesiątki żyć ludzkich.

Nowemu królowi greckiemu nie grozi niebezpieczeństwo

PARYŻ, 9 grudnia. — Grecja w obecnej chwili nie jest ani bolszewicką ani republikańską, jakby się zdawało po ostatnich wypadkach. Jest tylko rewolucyjną i pragnie znaleźć winnych katastrofy narodowej. Nowemu królowi Jerzemu, który nie brał żadnego udziału w życiu politycznym nie grozi żadne niebezpieczeństwo.

Murzyn upieczony na różnie

FERRY, Fla., 9 grudnia. — Murzyn Charlie Wright, który miał się, przynajmniej do zamordowania białej nauczycielki paniny Ruby, został żywym spalony na różnie.

Traktat francusko - kanadyjski gotowy

PARYŻ, 9 grudnia. — Układy pomiędzy Francją i Kanadą dla ułożenia traktatu handlowego zostały dzisiaj pomyślnie ukończone i dokument zostanie podpisany w następnym tygodniu.

Niepodległościowcy irlandzcy palą pociąg pasażerski

DUBLIN, 9 grudnia. — Niepodległościowcy irlandzcy zatrzymali dzisiaj w pobliżu stolicy pociąg osobowy z 250 pasażerami i zmuszając pod groźbą rewolwerów pa pasażerów i maszynistów do opuszczenia pociągu, palił go ogнём z zapału i podpalił. W przeciągu kilkunastu minut pociąg stał się pastwą płomieni.

ANGLJA MA SIĘ GODZIĆ NA WIELE USTĘPSTW FRANCJI W SPRAWIE ODSZKODOWAŃ

Obawia się, że zajęcie przez Francję zagłębia Ruhr może jej więcej zaszkodzić, jak pomóc

LONDON, 9 grudnia (4 godz. po południu). — Premier Bonar Law oświadczył dzisiaj o godz. 11 przed wywołaniem konferencji przez premierów, że Anglia nie pragnie utrudniać odbudowy Francji i gotowa jest na daleko idące ustępstwa w sprawie odszkodowań, ale obawia się, że zajęcie przez Francję zagłębia węglowego Ruhr przyniesie Francji więcej szkody, niż po

żytku. Po krótkiej dyskusji konferencja odczytała się na sesję popołudniową.

Koncentracja wojsk sowieckich na granicy rumuńskiej

G. NARUTOWICZ
prezydent Rzeczypospolitej
Polskiej

20 OSÓB ZOSTAŁO RANNYCH W KATASTROFIE KOLEJOWEJ

CHARLESTOWN, S. C., 9 grudnia. — Dwadzieścia osób zostało rannych, w tym dwie ciężko skutkiem najeżdżania na siebie dwóch pociągów. Powodem katastrofy była gęsta mgła, która zasłoniła sygnały niebezpieczeństwa.

Bandyci odgrają się porwaniami konsułów zagranicznych

TSING-TAO, 9 grudnia. — Oddział bandytów chińskich grasujących na terytorium półwyspu Szantung okupowaniem dotychczas przez wojska japońskie, które je mają opuścić zupełnie w dniu 10 grudnia, zapowiedzieli wladcom chińskim i dowódcom ustępujących wojsk japońskich, że porwą konsułów państw zagranicznych, przebywających w Tsingtao, jeżeli rząd chiński nie zgodzi się na zapłacenie oddziałom bandytów haraczu w sumie 500.000 dolarów. Skutkiem tej groźby konsułow niektórych państw pospiesznie opuścili miasto Tsingtao, a gmach konsulat angielski został obstawiony siłami strażami wojsk japońskich.

KOBIETA LAT 62 POWIŁA PIĘCIORÓDZIE

NEW YORK, 9 grudnia. — Dr. Ernest C. Levy, prezydent amerykańskiego towarzystwa zdrowia publicznego, podał tu do publicznej wiadomości jeden z najdziwniejszych wypadków, znanych w nauce medycznej. „Widmością ja jest, że pewna kobieta w Wenezueli, lat 62, licząc, porodziła pięciorgiem normalnych dzieci w przeciągu osmiu godzin. O zdarzeniu tem dr. Levy dowiedział się od dr. Charlesa Garracristi z uniwersytetu Columbia, który właśnie powrócił z Południowej Ameryki. Dr. Garracristi powiada, że matka ma 6 stop 4 cali wzrostu i była pracownicą jako robotnica w kopalni i odwieść godzin przed porodem.

KONFERENCJA ROZBROJENIOWA W MOSKWIE ZAPOWIADA WIELKI SUKCES NA CAŁEJ LINII

ILE OSÓB GŁOSOWAŁO W POLSCE?

WARSZAWA, 9 grudnia. — Na całym obszarze Rzeczypospolitej było uprawnionych do głosowania 13.109.739 osób, z tego 5.574.434 w Kongresówce, 415.477 na Pomorzu, 926.560 w Półnaskiem, 652.936 na Śląsku, 3.752.640 w Małopolsce i 1.967.670 w województwach wschodnich. Z tego stało do głosowania 8.319.155. Udział głosujących w stosunku do uprawnionych wynosił w całym państwie średnio 67 proc. Najmniejszą był udział w Poznaniu, bo 88 proc., na Pomorzu 82 proc., w Kongresówce 78 proc., w województwach wschodnich 56 proc., na Śląsku 54 proc., w Małopolsce 51 proc.

SZMAT ZIEMI ZAPADŁ SIĘ DO JEZIORA

SUPERIOR, Wis., 9 grudnia. — Małe wzgórze położone nad jeziorem Eau Claire, 18 mil od Superior, zapadło się do jeziora na przestrzeni czterech aków. Na wzgórzach tym był pobudowany budynek, który wraz z ziemią schował się w jeziorze. Szczęściem, że w tej zimowej porze nikt nie był na miejscu.

Szmat tej ziemi wraz z hotelem miał kupić niejaki Walter Manch i już odbył targu z właścicielem, gdy nagle hotel wraz z ziemią pojechał do wody. Uczni geologowie nie mogą wytłumaczyć przyczyn zapadnięcia się tak wielkiego obszaru ziemi.

Popolenie samobójstwa przez utalenowanie rzębiarza polskiego

PARYŻ, 9 grudnia. — Ignacy Łowicki, utalenowany młody rzębiarz, popełnił tu dziś samobójstwo. Do rozpaczliwego krukota jego poczynił go śmierć ojca i obłąkanie matki. Ona to cięsy wraziły artysta tak wziął so bie do serca, że targnął się na swe życie.

Pan Łowicki otrzymał niedawno wiadomość o śmierci ojca w Rosji, rozstrzelanego przez żołnierzy bolszewickich. Matka, która była z synem w Paryżu po otrzymaniu wiadomości o śmierci męża postąpiła zmysły i musiała być umieszczona w zakładzie obłąkanych.

BELGIA POPRZE FRANCJĘ W ZAJĘCIU ZAGŁĘBIA RUHR

BRUKSELA, 9 grudnia. — Odbyło się tu dzisiaj kilkunastu godzinne posiedzenie gabinetu belgijskiego, ale mimo jego poufności, doszło do wiadomości publicznej, że Belgia nie tylko moralnie, ale i czynnie popiera akcję francuską w zajęciu niemieckiego zagłębia Ruhr. W Belgii panuje przekonanie, że wśród Aljantów dojdzie do wzajemnego skasowania pewnych długów, wobec czego i komisja reparacyjna obecnie powołana sumy z zobowiązań wojennych niemieckich, które atoli

PRAWIE WSZYSTKIE PUNKTY SPORNE ZOSTAŁY ROZSTRZYGNIĘTE

Bolszewicy przyznają, że nie zabiorczą, lecz trudną pozycją, zmusza Polskę do silnej militarnej obrony

Korespondent nowojorskiego Times'a p. Walter Duranty donosi z Moskwy pod datą 8 grudnia, że konferencja w Moskwie, w której biorą udział państwa Bałtyckie i Polska, zapowiada rzeczywiste powodzenie. Dyskusje w ostatnich dniach nie tylko załatwiły wszystkie główne punkty proponowanej umowy, lecz istotnie posunęły naprzód dodatkowe zastrzeżenia bolszewików o natychmiastowej redukcji sił zbrojnych i wydatków.

Jedyny punkt, dotychczas nie rozstrzygnięty jest zdanie: „za wyjątkiem kwestii terytorjalnych”, odnośnie różnic międzynarodowych, które mają być załatwione drogą arbitrażu. Zastrzeżenie to postawili Polacy, mając na myśli widocznie Wilno i Wschodnią Galicję. Rosjanie zaprzeczali, ale decydują się sprawę Wschodniej Galicji oddać na przyszłość. Dzisiaj jednak, Litwini znowu wnieśli sprzeciw, twierdząc, że na zastrzeżenie Polski zgodzić się nie mogą. Ostatecznie Litwini zgodzili się do Kowna po instrukcji. Reszta kwestyj są załatwione ku ogólnemu zadowoleniu. Kwestia dodatkowego wniosku przedłożonego przez bolszewików, streszcza się w czterech punktach:

- 1) Zmniejszenie siły zbrojnej ludowej. Polska i państwa Bałtyckie zwróciły uwagę, że proponowana przez Moskwę redukcja 75 procent jest co najmniej za radykalna, ale w zasadzie się na propozycję zgodziły.
 - 2) Redukcja budżetów na wydatki wojskowe.
 - 3) Neutralizacja pasów granicznych według wzoru umowy Rosji z Finlandją.
 - 4) Zmniejszenie siły zbrojnej morskiej. Ten punkt właściwie przedłożyła Finlandja, a ponieważ delegaci jej nie mają gotowego programu, kwestja będzie omawiana po otrzymaniu instrukcji z Helsin.
- Jedną z najbardziej zadawalających okoliczności, jest uderzająca zmiana rzędu bolszewickiego w stosunku do Polski. Bolszewicy nie krytykują już Polski, jak zwykle i nie zarzucają jej podwójnej gry, ale zdają się rozumieć, że Polska i inne państwa tak samo pragną ograniczenia zbrojeń, jak i Rosja.
- Polska jednak znajduje się w wyjątkowo trudnej pozycji po zwycięstwie Rosji i Niemczech. Moskwa to obecnie przyznaje, że Polska nie może zgodzić się na natychmiastowe rozbrojenie, będąc w niepewności w stosunkach zewnętrznych.

ARGENTYNA PRZECIWNIA POŁUDNIOWO-AMERYKAŃSKIEJ KONFERENCJI O OGRANICZENIU ZBROJEŃ

Odmówiła wzięcia udziału w obradach Brazylii i Chile

MIASTO ASTORIA W OREGON ZNISZCZONE PRZEZ POŻAR

Dwie osoby spalone; setki pozabawionych nadchu nad głowę

ASTORIA, 9 grudnia. — Handlowa część miasta Astoria, najstarszego w stanie Oregon została kompletnie zniszczona przez pożar, w którym dwie osoby poniosły śmierć a tysiące osób zostały pozabawionych dachu nad głową. W 10 godzin z rzędu pożar szalał, niszcząc jeden po drugim gmachy bankowe, teatralne, pisma handlowe i przemysłowe. Straty wynoszą około 15 milionów dolarów.

Rząd niemiecki zgodził się na zapłacenie kar nałożonych przez aljantów

BERLIN, 9 grudnia. — Rząd niemiecki postanowił zapłacić kar nałożonych przez aljantów na bawarskie Ingolstadt i Passawę za pobieżne członków międzynarodowej izby kontroli. Rząd bawarski odmówił zapłacenia kar i rząd berliński nie chce pogłębiać swych nieporozumień z rządami bawarskim zgodził się na zapłacenie kar ze skarbca republiki niemieckiej.

POLSKIE ZBOŻE DLA GŁODNYCH KRÓW

WARSZAWA, 9 grudnia. — Prezydium Rady ministrów odcisnęło się do ministra skarbu za strzeżenia o zezwolenie na wywóz 100 wagonów zboża lub maki do Turcji na potrzeby głodnych krajów. Minister udzielił zezwolenia.

Czesław Łukaszewicz
Księżę Chleb
— POWIEŚĆ —
z życia polsko-amerykańskiego

(Ciąg dalszy.)

Tłum rzuć się za nim.
Najprzód młodzi chłopcy i dzieciar-

nia. Otaczali prosiaka gęstym półkolem, kwiczyli, rzyli, ale prosić umykało z szyb kocią jelenia.

Starsi spostrzegli, że bydlę umyka. Podniósł się wrzask.

— Nie puścić do lasu; Nie puścić! Zerwały się wrzeszcze parę, odpoczy-

wające na trawie i zastąpiły drogę prosiakowi.

Nawrócił i sadził ku estradzie, jak oszalały. Paręset rak wyciągnęło się do niego. Skłębilo się, jak w młynie. Na prosiaka leżało kilkorok parafian, ale ślizkie mydło nie pozwalało na schwycenie kwiczącego bezroga.

Kiejda Pajk schwylił go wrzeszcząc za nogę i poczęła piszczeć:

— Mam, mam, trzymam!

Nie nadług jednak to pomogło, gdyż prosiak oszobodził ślizką nogę z uścisku. Kiejdy i wywinął się z pod kupy ciat ludz-

kich.

Wpadł w drugą gromadę, wił się, podskakiwał, szedł na przebój, przewracał ludzi, targał kielki kobietom, które zawzięły się teraz nie na zarty na biedaka.

Zdyszanę i rozmierzwioną rzucały się na wielkie zwierzę, przewracając się i tyskając łydkami, ale prosiak wywinął się z pod ich rąk i nog.

Proboszcz sędlił uważnie, z pogodnym uśmiechem na twarzy, podskoki i wyslizgiwania się prosiaka i od czasu do czasu hukaf:

— Huź! huź! huź!

Wrzeszcząc chłopcom strzeliła jednemu myśl do głowy. Zabiegli prosiakiem gwałtownie, z workiem, rzucili się na niego ze wszystkich stron i przytłamsili na ziemi.

Za chwilę odpoczywał prosiak w worku, kwicząc złośnię.

Zwycięscy wylili w niebogłosy. Z oddali dochodził basowy śpiew chóralny:

Pije Kuba do Jakuba,
Jakub do Michała...

Ciemniło się coraz bardziej.

Proboszcz z wikarym ruszyli ku plebanji. Niektórych chłopców pociągnęły ko biety do domu, reszta została przy opróżnianych się beczkach. Młodzi gziłi się na murawie, albo tańczyli do samego ostatka.

Ksiądz Banasik szedł obok rozweselonego proboszcza i milczał, jak zakłęt.

Ta tuszka, ścigająca namydlonego prosiaka, urastała w oczach jego do godności symbolu.

— „Dobra jest sól; ale jeśli się sól nie słoną stanie, czemuż jej osoliczyć?”

CIĘKAWOŚĆ PIERWSZY STOPIEN DO PIEKŁA

Przez kilka poranków mogła siostra Placyda rozmyślać spokojnie w kaplicy klasztoru.

Ksiądz Stanisław wychylał na łub siostry i parę dni miał spędzić w domu rodzicielskim.

Starzy cieszyli się doskonałym wyglądem syna, a Julka nie posiadała się z radości, że ślubu udzieli jej ksiądz brat.

Z pewną lekkością odpoczął w swoim dawnym pokoiku, który był świadkiem jego łamania się i pasowania z sobą na progu nowego życia.

Owiał go wspomnienia pierwszych dni jego pobytu na ziemi amerykańskiej, zdawało mu się chwilami, że czuje jeszcze odurzający i zawrotny zapach róż, przysyłanych mu codziennie przez panią Rakiewską.

— Ach! — machnął ręką. — Co mnie to wszystko dziś obchodzi?

Kiedy znalazł się na plebanji, powitała go gospodyni że źle ukrywanym zdenerwowaniem na które starała się nałożyć maskę obojętności. Ksiądz Maczewski zajęty był jakimś obliczaniem i nie wiele z nim rozmawiał. Za to Świeczka cieszył się naprawdę jego przybyciem i zaraz zaciągnął go do siebie na pogadankę.

Nalał w kieliszek wino i poczęł gością zasypywać poufalskimi pytaniami.

— Jakże tam córki? Ksiądz Targowskiego?

— Żyją, chowają się — odpowiedział ks. Banasik dość chłodno.

— Rozwijają się?

— Nie wiem, bo ich weale nie widywałem?

(Ciąg dalszy nastąpi.)

(Ciąg dalszy nastąpi.)

MONARCHIŚCI ROSYJSCY W OBRONIE GDANSKA

Warszawski „Kurier Poranny”

pisze: „Monarchiści rosyjscy zainteresowali się nagle bezpieczeństwem Gdańska. Nieleży tego bezpieczeństwa politycznego — bo oczywiście pod tym względem Gdańskowi nie grozi, — nie jego bezpieczeństwo czyste i fizyczne. Zainteresowali się nim, ponieważ, że według ich obaw Polska może wysadzić Gdańsk w powietrze. A nietylko zainteresowali się tą straszną ewentualnością, ale zdecydowali się oskarżyć nas przed Anglią, o to czarne i złowrogi zamary. Podają — to oświadczenie sam leader monarchistów rosyjskich rezydujący w Gdańsku, p. Aleksiej Aleksiejewicz Bobrinski, brat słynnego hr. Bobrinskiego, który był gubernatorem we Lwowie i który odegrał tak „wielką rolę” w historii stosunków polsko-rosyjskich i w biografii politycznej p. Stanisława Grabskiego. Wystosował tedy do wielkiego dziennika londyńskiego „Daily Telegraph”, wielki artykuł zatytułowany „Polskie amunicje — Składy w Gdańsku” i podyktował go pełnym swym językiem naizmię.”

O coż to wiedzieć! Idzie o to, że we wrześniu Liga Narodów zadecydowała pozwolić rządowi polskiemu na urządzenie podziemnych pomieszczeń na składy amunicji w Gdańsku i że półpoczęt Koenigshtafen został na ten cel wybrany. Aleksiej Aleksiejewicz Bobrinski martwił się naprzód o to, że będzie to bardzo dużo kosztowało skarbu państwa i o dlatego, że półpoczęt zabudowany jest — przez magazyny łowarskie, należące do towarzystwa okrętowych, bogatych kupców i zagranicznych eksporterów. Pan Leon Puciński będzie potrzebował ogromnych pieniędzy, aby te gmachy wykupił, i rząd polski — zapewnia hr. Bobrinski — nie łatwo znajdzie fundusze na zakupienie tego wielkiego wydatku.”

Przytaczając szczegóły owej szczególnej pieczołowitości p. Bobrinskiego o losy Gdańska, „Kurier” komentuje je w ten sposób: „Reasumujmy. Grac Aleksiej Aleksiejewicz Bobrinski, leader rosyjskich monarchistów w stolicy w Gdańsku, ujmuje we własne ręce politykę Woin. Miasta Gdańska w stosunku do Polski, Anglii i do Ligi Narodów. Protestuje przeciwko temu, aby Gdańsk był miejscem przechowania amunicji, niezbędnej dla armii polskiej, pomimo iż już prof. Howard Lord amerykański delegat na Konferencję Paryską, w swojej książce stwierdza, że zamknięcie dla Polski komunikacji portowej z morzem, zastraszona Traktatem Wersalskim, było naruszeniem krzywdzącym, praw Polski i o mało nie stało się w r. 1920 powodem katastrofy niewzjęcej niedopiętliwości Polski. Równocześnie w interesie „Rosji przyszłości” domaga się, aby Gdańsk fabrykował aeroplany i broń, których nie wolno fabrykować Niemcom. Oskarża przy-

Czy może być co piękniejszego w domu Waszym jak Album z podpisami i myślami Polaków Polkich? Czy może być co pożyteczniejszego, jak studowanie charakterów ludzi, których naród uważa za swych przedstawicieli? Niejedna chłopiska ręka zaznaczyła swój charakter na kartach tego Albumu. Zapas wnet się wyczerpie. Zamówcie Waszą kopję dzisiaj. Cena tylko 50 centów NOWY ŚWIAT, 24 Union Square, New York, N. Y.

tem Polskę o rzekome zamachy na zgubę Gdańska o wojowniczość, o przeszkadzanie komunikacji Rosji dającej się światem zewnętrznym i atakuje Ligę Narodów za obronę praw Polski — Monarchiści rosyjscy zawzięcie grzeszą niemi wyla, aby nie można było zrozumieć, że to nietylne nasze składy w Koenigshtafen to same istnienie Polski zawadza hr. Bobrinskiemu. Polacy o tem od dawna wiedzą. Ale gdybyśmy mieli w ogóle jakikolwiek propagandę rządową, dobrzeby chyba było, aby o tem dowiedzieli się i zagranica przez należyte oświetlenie tego nieco już zżytych nieostrożnego wystąpienia.”

Białystok—Kraków—Mysłowice, że stacja kontrolna w Piotrkowie. W r. 1867 wybudowała firmę z rzędem wykopywała. Na stacjach pracowali dotychczas telegrafici niemiecy. Dopiero od roku 1860, rząd moskiewski, nie chcąc tak ważnego posterunku po wierzach cudzoziemcom, zwłaszcza wobec budzącego się powstania narodowego, ustanowił stałą, z pomocą poddanych rosyjskich, zorganizowaną na stopę wojskową. Służba przedsiębiorstwa nosiła piękne mundurzy z czarnymi akcesoriami kolnierzami, grubo haftowanymi srebrnymi wzorami; rosyjskie mundurzy wojskowe, szable i... ostrgi. Najpierwszym mechanikiem polskim z tejże organizacji był Walery Wowski, późniejszy naczelnik telegrafu na kolei nadwiślańskiej. W czasie powstania 1861-63 r. główna stacja telegraficzna warszawska, oddana szczególnej opiece żandarmerii, mieściła się w zamku, zarządzana przez kapitana Woronowa — W. Wajmanowa. Tenże później w pałacu prymasowskim przy ulicy Senatorskiej zajął własną fabrykę aparatów telegraficznych, następnie oddał ją do r. 1916 prowadzoną przez firmę B. Retsch. W posiadaniu prywatnym, pomimo iż innymi dokumentami, dotyczącymi tej sprawy, znajduje się grupa fotograficzna, ofiarowana przez Siemens i Halskego pracownikom polskim z okazji likwidowania przedsiębiorstwa. Telegrafista jest na niej wyrażona pod postacią diablika, mowę ludzką przenoszących pod niemi.

Sapersca.

TELEGRAF ELEKTRYCZNY W POLSCE

Uptynała niedawno 65-letnia rocznica istnienia telegrafu elektrycznego w Polsce okupowanej przez Rosję.

Pierwszą wiadomość o śmierci „po krótkiej słabości”, cara Mikołaja I. w Petersburgu, zasłęd 2. marca 1858 r. Warszawa otrzymała za pośrednictwem telegrafu optycznego, obsługiwanego przez wojsko. Rosja nie zastosowała jeszcze u siebie wynalazku już wprowadzonego na Zachodzie Europy. Nowy cesarz Aleksander II. postanowił przeto dogonić swoich sąsiadów i na początek połączyć Petersburg linją telegraficzną ze stolicami świata. Z końcem 1855 r. firma berlińska Sie-

mens i Holske, podpisała z rządem rosyjskim umowę o budowę pierwszej linii. W połowie 1856 r. linja była doprowadzona do Białostoku. Dnia 10 listopada, technicy Morgenstern i Mathos docięgnęli ją do Warszawy skąd w tymże roku dwiema odnogami dojeżdżo do granic austriackiej i pruskiej. Wkrótce też rozpoczęło przesyłanie wszelkich depesz, częściowo na ruchomej firmie budowlanej, w wielu spisanego kontraktu. Najpierwszym mechanikiem telegrafu polakom był Edward Reinstein, marynarczyk, wysłany przez firmę na praktykę zagranicę. Po powrocie objął kontrolę techniczną całokształt „linji polskiej” na przestrzeni

JEDYNE POLSKIE REKORDY „POLONIA”

Nowe Rekordy „Polonia” na Gwiazdkę!

KOLĘDY.

Przednie nasze kolędy naspiewane przy akompaniamencie organów, dzwonów i orkiestr przez znanych śpiewaków polskich i chóry polskie w Warszawie.	2004	Gwiazdka—Dziś z akomp. organów A. Wosara z Wierzbna—Solo z akomp. Orkiestry Polonii.
2001 Dziś z akomp. Orkiestry Polonii i dzwonów. Bóg się Rodzi.	2006	Hej Bracia!—Chór z akomp. organów. Bóg Zawiast—Chór z akomp. organów. Bóg się Rodzi.
2002 Gdy się Chrystus Rodzi—Solo z akomp. Orkiestry Polonii i dzwonów. Hej w Dzień Narodzenia.	2007	Witaj Gwiazdka Złota—Odp. Chór chłop. przy kole. po Franc. w Warszawie. Hej, w Dzień Narodzenia.
2003 W Słobie Łaty. Wśród Nonesj Chłysty—Chór z akomp. Orkiestry Polonii.	2010	Bracia Patricie. Wśród Nonesj Chłysty—Solo z akomp. organów i dzw. odp. art. W. Hele.
2008 Dziś z akomp. Organów. Odp. chór chłop. przy kotle. po Franc. w Warszawie. Witaj Janu—Odp. Chór dzieci.		

WESOŁE DIALOGI GWIAZDKOWE.

Rzecz dzieje się przed choinką w kraju. Przy choinkę Gwiazdów i rosnące prezenty dzieciom i starszym. Panuje ogólna radość, a uczestniczący dają śpiewają kolędy.

2009 Gwiazdka Dla Oczekujących Dzieci.

SELEKCJE DO TARGA.

Wielki wybór selekcji do targa odganych prasa polskich muzyków i orkiestry dla Polonii publiczności w Ameryce.

5000 Kantatka—Polka-Max. Harmonia. Masz Dla Pięknego Warszawiaka.	5004	Odrośnienie—Polka. Harmonia. Pod Betką—Harmonia.
5001 Polka Stasi—Harmonia. Kurawa—Oberek. Harmonia.	5005	Młodość—Harmonia. Polka Drodziestego Włoka.
5002 Smotnia—Walec. Orkiestra dęta. Ma Łęce—Oberek. Orkiestra dęta.	343	Mazurka—Walec. Klarnet i Wokal. O. Krakowscy—Krakowscy.

SELEKCJE NA SKRZYPKACH.

5003 Diś Mnie Nadejście Wiosny—Kwartet skrzyp. pod dyr. S. Dulewskiego. Chrypsztowy.

Rekordy Polonii niezmienne są po dziś dzień. 15 lat temu i dzisiaj Polonia jest gospodarzem. BODACZ—POPIELICZKA POLSKIE PRZEDSIĘWZIĘSTWO. DOBROCIEM JE WZROSTU POLSKIE REKORDY POLONII—DZISIEJ NIE BIEŻĄC.

Jedni wam składają się oke trzymają rekordy POLONII—ale wart na waszym pomniku i wielki stał się wasz. A fakt jest że rekordy POLONII, selekcji, jest dźwięk, że w znacznych pomysłach, z pomocą polskiej prasy odnieśli sukcesy.

POLONIA PHONOGRAPH CO. MILWAUKEE, WIS.

